

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Izolacja i samotność dzieci

Przyczyny zjawiska i sposoby przeciwdziałania

Anna Czerniakiewicz

Politechnika Białostocka
Wydział Inżynierii Zarządzania
Data: r.

Organizatorzy

**Wydział Inżynierii
Zarządzania**
POLITECHNIKA BIAŁO

Plan zajęć

1. Przedstawienie się, przedstawienie tematu i przebiegu zajęć
2. Izolacja i samotność dzieci – terminologia, wyniki badań, przyczyny
3. Izolacja i samotność dzieci – przeciwdziałanie – rola wzorca
4. Izolacja i samotność dzieci – przeciwdziałanie – komunikacja
5. Izolacja i samotność dzieci – przeciwdziałanie – empatia rodzicielska i rozumienie dziecka

Samotność a osamotnienie

- **Samotność może być stanem pozytywnym**, jeżeli jest wybrana, pożądana lub krótkotrwała (Pawłowska, Jundziłł); jeżeli jednak trwa zbyt długo - zazwyczaj prowadzi do osamotnienia.
- **Osamotnienie** - jak podaje Szyszkowska – **stanowi dla człowieka ciężar psychiczny** i może doprowadzić do niekorzystnych "odkształceń psychicznych".
- Badania (Kmiećik-Baran) dowodzą, iż **osobowość ludzi osamotnionych nie spełnia swoich funkcji w sposób zadowalający**. Osamotnienie wiąże się z takimi właściwościami osobowości, jak: małe poczucie własnej wartości, zewnętrzne poczucie kontroli, mała potrzeba przynależności, niska samoocena, wysoki poziom lęku społecznego i ogólnego, zmniejszona aktywność, poczucie alienacji, nadmierna koncentracja na sobie, nieśmiałość, brak pewności siebie.

W moich rozważaniach, dotyczących dziecięcej samotności, będę używała zamiennie terminu samotność i osamotnienie, pojmując je jako *uczucie osamotnienia, czyli stan psychiczny charakteryzujący się bolesną dolegliwością braku więzi i stałego kontaktu z osobą dla dziecka znaczącą*

Izolacja i samotność dzieci – wyniki badań z raportu „Nigdy więcej samotności” (2022-2023)

- Samotność określana jest jako psychiczny lub emocjonalny dyskomfort, wynikający z braku fizycznego kontaktu z innymi ludźmi lub z poczucia osamotnienia.
- Raport pokazuje, że do takiego stanu przyznaje się aż 65% ludzi młodych w wieku od 13 do 28 lat.
- Ponad 32% deklaruje, że odczuwa ją często, a 33% - czasami.
- Zapytani o emocje, które towarzyszą im w chwilach samotności, wskazują przede wszystkim na **smutek (43,7%)** oraz **bezsilność (20,2%)**.

Izolacja i samotność dzieci – wyniki badań z raportu „Nigdy więcej samotności” (2022-2023)

- Jak twierdzą autorzy raportu, badane osoby są świadome swojego osamotnienia, ale połowa nie rozmawia o tym ani z rówieśnikami, ani z rodziną.
- Wskazują, że najbardziej brakuje im kontaktu z innymi ludźmi. Jednocześnie **29% ankietowanych przyznaje, że ma kłopoty z nawiązywaniem nowych znajomości.**
- Według raportu **dobrym sygnałem jest to, że sześć na dziesięć osób podejmuje jakieś kroki, aby nie czuć się samotnymi.** Najczęściej jest to próba nawiązania bezpośredniego kontaktu z drugą osobą (65,1%); na drugim miejscu znalazło się korzystanie z mediów społecznościowych (20,7%).

Izolacja i samotność dzieci – wyniki badań z raportu „Nigdy więcej samotności” (2022-2023)

- Co czwarta przebadana osoba deklaruje, że w sieci w celu „zabicia” samotności spędza ponad pięć godzin dziennie. 2,7% czuje się samotnie, gdy nie ma dostępu do technologii i musi się zadowolić światem offline.
- Poczucie samotności nawet w towarzystwie innych ludzi deklaruje co czwarty przebadany przedstawiciel pokolenia.
- Jednocześnie osoby te bardzo rzadko rozmawiają o samotności. Tematu tego ze swoimi rówieśnikami nigdy nie podjęło 44,6% respondentów, a z rodziną bądź innymi bliskimi - 53,7%.
- Jednocześnie 15,2% badanych deklaruje brak wsparcia dla innych samotnych osób w swoim otoczeniu, a 16,9% chciałoby takie wsparcie zaoferować, ale nie wie, co nim może być.

Izolacja i samotność dzieci – przyczyny (wyniki z badań)

1. dysfunkcjonalność rodziny
2. niedostatek psychicznego kontaktu dzieci z rodzicami (rodzice często są nieobecni w doświadczeniach i przeżyciach dzieci, nie dając im wystarczającego oparcia - co rodzi niepewność, nieufność i lęk oraz prowadzi do swoistego zagubienia dziecka)
3. wzorce rodzinne
4. sposób komunikacji w rodzinie

Izolacja i samotność dzieci – przeciwdziałanie – rola wzorca

Teoria społecznego uczenia się

https://www.youtube.com/watch?v=jOrGsB4qG_w

Izolacja i samotność dzieci – przeciwdziałanie – komunikacja

- 2 strategie komunikacji
 - unieważnienia i uprawomocnienia - ćwiczenie
<https://www.youtube.com/watch?v=hxiCmfFZmvs>
- UFO/FUKO - ćwiczenie
- dlaczego nie warto mówić dlaczego
- jak inaczej powiedzieć “kocham cię” i “jak było w szkole”

Izolacja i samotność dzieci – przeciwdziałanie – empatia rodzicielska i rozumienie dziecka

- Empatia - 4 składniki

<https://www.youtube.com/watch?v=nrHfei3nyeg>

- Rozumienie dziecka - stadium rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego i psychoseksualnego

pytania?

Bibliografia

- Badanie „*Nigdy więcej samotności*”,
https://mindgenic.ai/wp-content/uploads/2023/11/Raport_NigdyWiecejSamotnoscii_edycja_121123-1.pdf
- Dołęga Z., *System rodzinny a samotność dzieci i młodzieży*, [w:] J. Cichła, J. Herberger, B. Skwarek, *Kultura pedagogiczna współczesnej rodziny*, Głógów 2010
- Kierzkowska M., *O samotności dziecka we współczesnym świecie*, *Kultura i Wychowanie* 3, 2012
- Pawłowska R., Jundziłł E., *Pedagogika człowieka samotnego*, Gdańsk 2000
- Plopa M., *Psychologia rodziny*, Elbląg 2004